

Unionstullkodexen och elektroniskt uppgiftslämnande

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i tullagen, lagen om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet och i offentlighets- och sekretesslagen.

De lagändringar som utskottet tillstyrker syftar till att utöka möjligheterna att lämna ut uppgifter elektroniskt till enskilda genom direktåtkomst. De ökade möjligheterna att lämna ut uppgifter kompletteras med en utökad tystnadsplikt.

Lagändringarna träder i kraft den 1 november 2016.

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:175 Unionstullkodexen och elektroniskt uppgiftslämnande.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Propositionens huvudsakliga innehåll4

Utskottets överväganden.....7

 Unionstullkodexen och elektroniskt uppgiftslämnande7

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag8

 Propositionen8

Bilaga 2

Regeringens lagförslag9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Unionstullkodexen och elektroniskt uppgiftslämnande

Riksdagen antar

1. lag om ändring i lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet,
 2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
 3. lag om ändring i tullagen (2016:253).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:175 punkterna 1–3.

Stockholm den 15 september 2016

På skatteutskottets vägnar

Per Åsling

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Åsling (C), Jörgen Hellman (S), Maria Malmer Stenergard (M), Sara Karlsson (S), Helena Bouveng (M), Peter Persson (S), Anna Hagwall (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Hannah Bergstedt (S), Rasmus Ling (MP), Anette Åkesson (M), David Lång (SD), Mathias Sundin (L), Larry Söder (KD), Patrik Lundqvist (S), Jamal El-Haj (S) och Emma Wallrup (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I ärendet behandlar utskottet proposition 2015/16:175 Unionstullkodexen och elektroniskt uppgiftslämnande.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut framgår av bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts i ärendet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Inledning

Genom den nya unionstullkodexen ska allt uppgiftsutbyte ske elektroniskt. Riksdagen (prop. 2015/16:79, bet. 2015/16:SkU10) har antagit ändringar i den nya tullagen (2016:253) som innebär ökade möjligheter till utlämnande av uppgifter till en enskild på medium för automatiserad behandling. Genom ändringen, som trädde i kraft den 1 maj 2016, möjliggörs elektroniskt utlämnande till enskilda om det följer av unionstullkodexen eller bestämmelserna som kompletterar kodexen både på unionsnivå och på nationell nivå, men också om det följer av svenska tullförfattningar.

I lagstiftningsärendet delade regeringen Tullagsutredningens bedömning när det gäller behovet av andra ändringar på registerområdet, bl.a. att frågan om att ge direktåtkomst till någon annan än den enskilde själv behövde utredas ytterligare med anledning av unionstullkodexen och att en sådan utredning var beroende av vad Informationshanteringsutredningen (Ju 2011:11) kom fram till.

Informationshanteringsutredningen överlämnade betänkandet Myndighetsdatalog (SOU 2015:39) till regeringen i april 2015. Utredningen hade bl.a. i uppdrag att överväga om det finns anledning att behålla en rättslig åtskillnad mellan olika former av elektroniskt utlämnande av personuppgifter eller om denna åtskillnad bör utmönstras. Utredningens slutsats blev att den begreppsmässiga åtskillnaden mellan olika former av elektroniskt utlämnande bör behållas i svensk rätt. Utredningen bedömde vidare att en väl genomförd direktåtkomst inte behöver innebära större risker för den enskildes integritet än annat elektroniskt utlämnande.

Utökade möjligheter till utlämnande genom direktåtkomst för enskilda

Regeringen föreslår att bestämmelserna i tullagen om enskildas möjlighet till direktåtkomst ändras så att den enskilde får ges direktåtkomst till sådana

uppgifter i databasen som får lämnas ut till den enskilde, om regeringen meddelat föreskrifter om detta.

Den effektiva hantering som e-tullbeslutet och unionstullkodexen syftar till förutsätter ett standardiserat flöde på ett sätt som medför att utlämnande på medium för automatiserad behandling med stor sannolikhet inte alltid är tillräckligt. I dag finns visserligen möjlighet till direktåtkomst för enskilda, vilket också används i stor utsträckning. Enskilda har tillgång till uppgifter om sig själva genom tjänsten Mina sidor på Tullverkets webbplats. Genom direktåtkomsten kan enskilda lätt få överblick över sina ärenden och enkelt fullgöra sina skyldigheter. Enligt gällande bestämmelser är möjligheten till direktåtkomst för enskilda begränsad, bl.a. genom att den bara gäller uppgifter om den enskilde själv.

Tullverket har identifierat en krets av aktörer som också behöver kunna få åtkomst till uppgifter genom direktåtkomst. Det handlar om enskilda såsom tullombud och andra ekonomiska aktörer som är direkt involverade i tullförfarandet. Dessa behöver få uppgifter på elektronisk väg om annat än sig själva. Det handlar inte om att fler uppgifter ska lämnas ut eller att fler aktörer ska få del av dem eller att uppgifterna ska få behandlas för andra ändamål. Det handlar om att vissa av de aktörer som har rätt att få uppgifter lämnade till sig elektroniskt ska kunna få det genom direktåtkomst.

Uppgifterna i tulldatabasen rör import- och exportförhållanden och är avsedda att ligga till grund för fastställande och debitering av tullar och skatter. I huvudsak är det standardiserade uppgifter, t.ex. deklarant, avsändare, tullombud, varuslag och vikt. De uppgifter som registreras i tulldatabasen gäller nästan uteslutande ekonomiska uppgifter och uppgifter om affärsförhållanden. Det är alltså inte fråga om information om personliga förhållanden. Regeringen bedömer att de aktuella ändringarna inte medför några större risker ur ett integritetsperspektiv.

Kompletterande sekretessbrytande bestämmelser

Sekretess kan gälla för nu aktuellt uppgiftsutbyte, och de befintliga sekretessbrytande bestämmelserna bedöms inte vara tillräckliga för att säkerställa möjligheten till nu aktuell direktåtkomst. En ny sekretessbrytande regel införs i offentlighets- och sekretesslagen för att det aktuella utlämnandet av uppgifter genom direktåtkomst ska kunna ske.

Ändrade bestämmelser om tystnadsplikt i tullagen

Trots att de uppgifter som omfattas av den utvidgade direktåtkomsten i mycket liten utsträckning utgörs av personuppgifter och heller inte rör uppgifter som är känsliga ur integritetssynpunkt, föreslås i propositionen att bestämmelsen om tystnadsplikt i tullagen utvidgas och anpassas efter den krets aktörer som kan komma att få del av uppgifter enligt tullagstiftningen. Bestämmelsen ska gälla den som i verksamhet hos ett tullombud eller annan ekonomisk aktör

eller i annat fall i egenskap av ombud tar del av uppgifter som har lämnats i enlighet med tullagstiftningen.

Ikraftträdande m.m.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 november 2016.

Förslagen bedöms inte medföra några offentligfinansiella effekter och bedöms heller inte medföra kostnader för enskilda och företag.

Utskottets överväganden

Unionstullkodexen och elektroniskt uppgiftslämnande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om att utöka möjligheterna till elektroniskt utlämnande av uppgifter till enskilda genom direktåtkomst. De ökade möjligheterna till utlämnande av uppgifter kompletteras med en utökad tystnadsplikt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag och tillstyrker propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:175 Unionstullkodex och elektroniskt uppgiftslämnande:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 § lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §

En enskild får ha direktåtkomst till sådana uppgifter *om sig själv* i databasen som får lämnas ut till *honom* om regeringen har meddelat föreskrifter om det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* föreskrifter om vilka uppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första stycket.

En enskild får ha direktåtkomst till sådana uppgifter i databasen som får lämnas ut till *den enskilde* om regeringen har meddelat föreskrifter om det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om vilka uppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

7 §

Sekretessen enligt 1, 3 och 4 §§ hindrar inte att uppgift lämnas till en enskild enligt vad som föreskrivs i

1. lag om förfarande vid beskattning,

2. lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, eller

3. lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion.

2. lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet,

3. lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion, eller

4. förordningen (2001:646) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.

3 Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 9 § och 5 kap. 2 § tullagen (2016:253) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

9 §

Den som i verksamhet vid en anläggning för tillfällig lagring, ett tullager eller en frizon tar befattning med tulldeklarationer och andra handlingar som lämnats i enlighet med tullagstiftningen får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i verksamheten har fått veta om någon enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

I det allmännas verksamhet gäller bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Den som i verksamhet hos ett tullombud eller en annan ekonomisk aktör eller i annat fall i egenskap av ombud tar del av uppgifter som har lämnats i enlighet med tullagstiftningen får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i verksamheten har fått veta om någon enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

5 kap.

2 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift i tullagstiftningen eller mot anmälningsplikten i artikel 3 i förordning (EG) nr 1889/2005, i den ursprungliga lydelsen, jämförd med 4 kap. 50 § döms för tullförseelse till böter.

Första stycket gäller också den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot beslut som Tullverket meddelat med stöd av tullagstiftningen om

1. skyldighet att föra anteckningar och lämna uppgifter om varor som förvaras i en anläggning för tillfällig lagring, ett tullager eller en frizon som är föremål för förenklingar vid tillämpning av ett tullförfarande,

2. skyldighet i övrigt att lämna uppgift eller handling till Tullverket, eller

3. användningen eller förbrukningen av en icke-unionsvara.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

1. skyldighet att föra anteckningar och lämna uppgifter om varor som

a) förvaras i en anläggning för tillfällig lagring, ett tullager eller en frizon, eller

b) är föremål för förenklingar vid tillämpning av ett tullförfarande,

Denna lag träder i kraft den 1 november 2016.